

महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रातील जेष्ठ व्यक्तिच्या जीवनावर आधारित पूर्ण लांबीच्या मराठी चित्रपट निर्मितीस सहाय्यक अनुदानास प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत...
(राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज)

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.६६/सां.का.१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : ०१ फेब्रुवारी, २०२४

वाचा : पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक मचिअ-२००६/
प्र.क्र.३०३/सां.का.१, दिनांक ०६ फेब्रुवारी, २००७.

प्रस्तावना :

महाराष्ट्राच्या जडणघडणीमध्ये क्रांतीकारक, ऐतिहासिक व्यक्ती, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रातील थोर व्यक्तींचा मोठा वाटा आहे. अशा व्यक्तींची ओळख, त्यांचे कर्तृत्व, देशभक्ती, साहित्य व कला व क्रिडा क्षेत्रातील कामगिरी याची माहिती भावी पीढीला व्हावी व राज्याचा इतिहास, साहित्यिक व सांस्कृतिक परंपरा जागृत रहावी, याकरीता अशा महान व्यक्तींच्या जीवनावर आधारित चित्रपट निर्मितीस प्रोत्साहन मिळेल. या योजनेंतर्गत राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांच्या दिनांक २९.४.१९०९ ते दिनांक ११.१०.१९६८ या कालखंडामध्ये अंधश्रद्धा व जातीभेदाच्या निर्मूलनासाठी महाराजांनी विशेष कार्य केलेले आहे. यासाठी त्यांनी भजनाचा आणि किर्तनाचा प्रभावीपणे वापर केला आहे. विदर्भात त्यांचा विशेष संचार असला तरी महाराष्ट्रातच नव्हे तर देशभर हिंडून अध्यात्मिक, सामाजिक व राष्ट्रीय एकात्मतेचे प्रबोधन करीत होते. सन १९४२ मध्ये “भारत छोडो” आंदोलनामध्ये त्यांचा सहभाग होता आणि त्यांना अटक देखील झालेली होती. त्यामुळे या योजनेंतर्गत “**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज**” यांच्या जीवनावर आधारित चित्रपट निर्मितीस सहाय्यक अनुदान देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

महाराष्ट्रातील ऐतिहासिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रातील जेष्ठ व्यक्तिच्या जीवनावर आधारित पूर्ण लांबीच्या मराठी चित्रपट निर्मितीच्या प्रचलित धोरणास अनुसरून “**राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज**” यांच्या जीवनावर आधारित चित्रपट निर्मितीस सहाय्यक अनुदान देण्यास या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. सदर चित्रपट निर्मितीस शासनाच्या संदर्भाधीन शासन निर्णयातील विहित तरतूदीमधील खालील अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे :-

अटी व शर्ती :

१. गठित समिती समोर प्रस्ताव ठेवण्यात यावा व नाव निश्चित झाल्यानंतर व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित, गोरेगाव, मुंबई यांनी याबाबतची माहिती वर्तमानपत्रात प्रसिध्द करून इच्छुक निर्मात्याकडून १ महिन्याच्या आत विहित नमुन्यात अर्ज मागवावेत.

२. दर्जेदार मराठी चित्रपट निर्मितीसाठी अनुदान देण्याच्या योजनेअंतर्गत दिनांक ११ ऑक्टोबर, २००५ च्या शासन निर्णयान्वये चित्रपट परिक्षण समिती गठीत करण्यात आली आहे. प्रस्तुत योजने अंतर्गत प्राप्त झालेले अर्ज व्यवस्थापकीय संचालकांनी सदर परिक्षण समितीकडे छाननीसाठी पाठवावेत.
३. परिक्षण समितीने आवश्यक त्या कागदपत्रांच्या पूर्ततेची छाननी करुन तसेच चित्रपटाच्या स्क्रीप्ट व अन्य तांत्रिक बाबी विचारात घेऊन, योग्य अशा निर्मात्याची शिफारस शासनास करावी. परिक्षण समितीच्या शिफारशी प्राप्त झाल्यावर शासनाच्या मान्यतेने अनुदान मंजुरी बाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.
४. अनुदानाची रक्कम खालील प्रमाणे ३ हप्त्यात वितरीत करण्यात यावी.
५. समितीच्या शिफारशी नुसार शासनाच्या मान्यतेने पहिला हप्ता २०% सुरुवातीला देण्यात येईल.
६. चित्रपटाचे प्रस्तावित लांबीच्या ५०% चित्रीकरण अंतिम स्वरूपात पूर्ण करुन प्रयोग शाळेचे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर चित्रपटाचे परिक्षण समितीने परिक्षण करावे. समितीने शिफारस केल्यानंतर दुसऱ्या हप्त्याची रक्कम ५०% देण्यात यावी.
७. चित्रपटाचे पूर्ण चित्रीकरण झाल्यानंतर परिक्षण समितीच्या शिफारशी नंतर उर्वरित तिसऱ्या हप्त्याची ३०% रक्कम देण्यात यावी.
८. अनुदानाच्या पहिल्या व तदनंतरच्या हप्त्याची रक्कम विनियोजित केल्याबाबतचे उपयोगिता प्रमाण पत्र प्राप्त झाल्यावर पुढील हप्त्याची रक्कम देण्यात येईल.
९. चित्रपट पूर्ण करण्याचा कालावधी जास्तीत जास्त दोन वर्षांचा असेल या मुदतीत निर्माता चित्रपट पूर्ण करू शकला नाही, तर अनुदानाची रक्कम प्रचलित असलेल्या दंडनीय व्याजदरासह शासनास परत करावी लागेल / शासन वसूल करेल. निर्मात्याने श्रेय नामावलीत हा चित्रपट महाराष्ट्र शासनाच्या अर्थसहाय्यातून निर्माण करण्यात आला आहे याचा स्पष्ट उल्लेख करणे बंधनकारक राहील.
१०. तयार करण्यात आलेल्या चित्रपटाचे एक प्रिन्ट निर्मात्याने व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित, गोरेगाव, मुंबई यांच्याकडे विनामुल्य स्वरूपात देणे आवश्यक आहे.
११. सदर चित्रपट टीव्हीवर प्रसारीत करण्याचे अधिकार शासनाचे राहतील. अन्य अधिकार निर्मात्याचे राहतील.
१२. चित्रपट सेन्सॉर संमत झाल्यानंतर सदर चित्रपट लोकांपर्यंत पोहचवण्याचे दृष्टीने निर्मात्याने एक वर्षाचे आत चित्रपट व्यावसायिक दृष्ट्या प्रदर्शित करणे बंधनकारक राहील. मात्र, असे न केल्याचे आढळून आल्यास शासनाच्या अनुदानाची रक्कम दंडनीय व्याजासहीत चित्रपट निर्मात्याकडून वसूल करण्यात येईल. चित्रपटाचे सर्व हक्क शासन स्वतःकडे घेईल व चित्रपट लोकांपर्यंत पोहचण्याबाबतची कार्यवाही करेल. याबाबत चित्रपट निर्मात्याने शासनाबरोबर करारनामा करणे बंधनकारक असेल.
१३. निर्मात्याने चित्रीकरण केलेल्या भागाचे (रिळाचे) परिक्षण करण्याची व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव यांनी करावी. मंजूर रकमेचा विनियोग संबंधित चित्रपट निर्मात्याने पूर्णपणे चित्रपट निर्मितीसाठीच करावा.
१४. तसे न केल्याचे आढळून आल्यास, दिलेली रक्कम शासनाने वेळोवेळी ठरवून दिलेल्या पध्दतीप्रमाणे आणि / अथवा त्या निर्मात्याकडून महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियमातील तरतुदीनुसार वसूल केली जाईल. या संदर्भात निर्मात्याकडून बंधपत्राद्वारे सहमती पत्र स्टॅप

पेपर वर अर्थसहाय्य मंजूर करण्यापूर्वी घेण्यात यावे. इतर भाषेतील (रिमिक), संवादांतरीत (डब) किंवा सबटायटल केलेला चित्रपट या यांजनेतर्गत अनुदान सहाय्यासाठी पात्र समजला जाणार नाही.

१५. सदरची योजना ही लघुपटांसाठी अनुज्ञेय नाही.

१६. गठित समिती मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांना वरील बाबींच्या अनुषंगाने अहवाल/शिफारस सादर करेल. उपरेक्त विषयाच्या अनुषंगाने शासनामार्फत निर्मिती करावयाच्या चित्रपटासाठी तसेच चित्रपट/मालिका निर्मात्यांना द्यावयाच्या अनुदानाची रक्कम मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांच्याकडून अंतिम करण्यात येईल.

०२. सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२४०२०११११४५२९७२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(नंदा राऊत)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मंत्री, सांस्कृतिक कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. विधान मंडळ सदस्य (सर्व).
६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) एक, महाराष्ट्र, मुंबई.
७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) एक, महाराष्ट्र, मुंबई.
८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) तीन, महाराष्ट्र, मुंबई.
९. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
१०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
११. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ, दादासाहेब फाळके चित्रनगरी, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई - ४०० ०६५.
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, कोल्हापूर चित्रनगरी महामंडळ मर्यादित, कोल्हापूर.
१४. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागातील सर्व कार्यासने, मंत्रालय, मुंबई.
१५. निवड नस्ती (सां.का.१).